

Релігійне і громадське життя у селі/містечку Дубовичі: історія і сучасність.

Більше 400 років село Дубовичі пов'язане з родиною Кочубеїв [7, с.1]. Витоки йдуть від Василя Леонтійовича, який був страчений 1708 року через донос на І. Мазепу. Коли невдовзі Петро І визнав свою помилку і повернув родинам страчених їхнє чесне ім'я та майно, вдова Василя Леонтійовича, Любов Федорівна Кочубей (Жученко) оселилася з дітьми на хут. Ретик, поблизу с. Дубовичі. Там збудувала дерев'яний храм Успіння Божої Матері [7, с.3]. Її правнук Василь Васильович Кочубей (1728-1791) [7, с.2] звів на місці Архангельської церкви в центрі села, розкішний кам'яний храм з такою ж огорожею і окремо стоячою дзвіницею [7, с.2]. У 1787 році цей храм відвідувала імператриця Катерина. До зустрічі мешканці ретельно готувались, і священник Василь Піскорський навіть написав промову, яку прочитати так і не вдалось, що його дуже обурило [7, с.5].

Нашадок В.Л. Кочубея Василь Васильович Кочубей (1829-1878), будує в парку с. Дубовичі біля родинного маєтку домову церкву-усипальницю [11]. Та не лише про зведення храмів піклувалась родина Кочубеїв. Той же Василь Васильович дбає про відкриття в селі приходського училища [9], хоча на той час церковно-парафіяльна школа в селі функціонувала; добивається дозволу на проведення в селі двох ярмарків [4] та присвоєння селу статусу містечка [5]. Чудотворна ікона Божої Матері Дубовицької-місцева святиня [7, с.3]. З давніх-давен, щороку у вересні в містечку Кролевець, (що за 18 км від с. Дубовичі), відбувається Хрестовоздвиженський ярмарок. [7, с.6]. У 1861 році в Дубовичі приїздить арх. Еп. Філарет Гумилевський, щоб звершити хресний хід з іконою до Кролевця на час ярмарки [10]. Донька цього В.В. Кочубея Варвара Василівна (1869-...), вийшовши заміж за Василя Петровича Кочубея (1868-1941), разом з чоловіком піклуються про підняття економічного рівня господарства (впроваджують штучне лісорозведення, закупляють сільськогосподарську техніку, закладають оранжерею тощо), ведуть активне громадське життя в містечку Дубовичі. [7, с.8-145] Їхній найстарший син Василь (1892-1971) був ад'ютантом гетьмана П. Скоропадського [2]. Ймовірно, на запрошення родини у село на свято Трійці 1918 року приїздить прот. В. Липківський. Про це свідчить підпис на фото, де зображені ієрархи та церковний хор в національній одежі (фото зберігається в шкільному музеї).

Буремні роки ХХ ст. залишили руйнівний слід в селі/містечку Дубовичі. Церкву в центрі було розібрано. З неї в 1939 році зведено клуб. [3, с.88] Можна вдатись до містичних паралелей, адже будинок культури – свого

роду храм культури. І він вповні виконував і виконує своє призначення. На архівному фото 1929 року – сільський хор під керівництвом талановитого А.Т.Бізева. [3, с.88] Змінювались керівники, змінювались епохи. Сьогодні маємо ансамбль «Дубовичанка», відновлений у 2007 р. доньками багатодітної родини Ольги та Анатолія Блаженків: Кропті Світлани, Прошак Людмили, Фесенко Альбіни (тепер в ансамблі співають і їхні молодші – Матюха Світлана та Корсун Олена). В сільському Будинку культури був і духовий оркестр, і театральна студія, діє до сьогодні бібліотека, працювали гуртки де навчали гри на музичних інструментах. [3, с.194] В Будинку функціонує і комп'ютерний клуб. В 2011 році підготовка до друку книги «Дубовичі. Історико-краєзнавчий нарис» відбувалась на цих ПК.

Активність жителів села приємно вражає. Адже при наявності домашнього господарства, роботи на фермі, в лісництві чи деінде, у людей вистачає натхнення відвідувати репетиції. На день села чи інші свята окрім пісень ансамблю «Дубовичанка», танцює група «Mm&dance» під керівництвом Драй Олени, лунають гуморески Ковтун Галини, тішать глядачів нові імпровізації Проні Прокопівни і Голохвастова – прототипів з вистави М. Старицького «За двома зайцями». Актори – молоде покоління дубовичан і приїжджаючих вихідців (внуки, племінники, друзі і т.п.). З ініціативи вчителя виробничого навчання Олійника Миколи Івановича на День села проходить виставка творів дітей. Це – вироби з дерева, природного матеріалу, пластика. Щонеділі на сільському стадіоні відбуваються футбольні матчі, започатковані Павлом Цимбалом ще в далекому 1948 р. [3, с.167]

За ініціативи жителів та вихідців (Проценко Л.Г., Гурба В.Г., Іванченко Л.А.) була вшанована пам'ять будівникам сільських церков – Кочубеїв. Встановлено пам'ятники на місцях зруйнованих храмів, створено «Історико-культурний музейний комплекс «Кочубеївський»»².

В кінці ХХ ст. в селі відновилась парафія. Активну участь у цьому проявили мешканці – колишні хористи, які ще в 50-ті роки ХХ ст. здобували славу на всесоюзних конкурсах хорових колективів. [3, с.88] Це – Копа В.С., Падолка О.М. та ін. Їхніми зусиллями було офіційно оформлено та переобладнано будівлю магазину під церкву.

В лісі біля села знаходиться місцева святиня – Криниця. Її історія пов'язана з історією чудотворної ікони Божої Матері Дубовицької. В усе ті ж буремні часи ХХ ст. і Криниця зазнала руйнації. Неодноразово її засипали, зрівнювали з землею. Та завдяки наполегливості і рішучості мешканців, вихідців, друзів, Криниця вижила і тепер має статус «Гідрологічна пам'ятка природи «Джерело – криниця»» [14].

² Рішення Про створення комунального закладу Дубовицької сільської ради «Історико-культурний музейний комплекс «Кочубеївський» від 08.12.2012. : прийняте на ХІХ сесії Сільської ради VI скликання. Дубовицька сільська рада, Кролевецького р-ну. Сумської обл.

Правду кажуть, що пам'ять стерти не можливо. Людина інколи володіє неймовірними здібностями. В 2014 році ІКМК «Кочубеївський» видав книгу віршів місцевих авторів «Дубовицькі поетичні етюди». Твір Ельнари Мамедової – дев'ятнадцятилітньої дівчини – вразив змістом. Чи не генетична пам'ять спрацювала?

Якщо провести аналіз активності, то побачимо закономірність: людина, яка свідомо і доброчесна в релігійному житті, така ж доброчесна і свідомо, активна в громадському житті. Нашадки парафіян, які були в церковній десятці 1927 року, на сьогодні є акумуляторами та ініціаторами в суспільстві. І не лише там, у селі. Вихідці розпорошені по всій земній кулі. Звичайно, вагомий відсоток проживає на території найближчих держав – в Росії, Білорусії. Сердюк М.І.³ – засновник ТОВ «Дубовичі». Його діяльність не обмежується сільським господарством – в цьому році планує відкрити в селі музей мінералогії. А це – робочі місця, втілення нових технологій, рівень обізнаності і культури, розвиток туризму і т.п.

Хочеться повернутись до родини Кочубей. Один з нащадків гілки Олександр Кочубей (Алекс) – наш сучасник – неодноразово відвідував Україну, певний період проживав у Росії. Бував він і в с. Дубовичі. В одному з інтерв'ю у Києві в 2013 році зауважив: «з далеких часів Кучук-бея, який прийняв християнство з ім'ям Андрій, через добрі справи родина підтримує церкву, будує храми, шанує ікони і глибоке коріння віри» [12]. Алекс також веде активне громадське життя не лише у Швейцарії, де проживає, клопоче та підтримує різного направлення заходи, акції в Україні і не лише, та дбає про збереження пам'яті роду, місць, де проживали Кочубеї, про соціальні, культурні та наукові вклади, які були зроблені членами усієї немалої родини. «Саме ініціатива та висока свідомість громади щодо збереження історичної і культурної спадщини і нині є чи не єдиною запорукою того, що вона формуватиме патріотичні почуття наступних поколінь» [1].

Література

1. Вечерський В.В. Добрий приклад свідомості громади / В.В. Вечерський // Урядовий кур'єр [Електронний ресурс]-Режим доступа: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/mizh-getmanskimi-stolicyami-dubovich/>
2. Гай-Нижник П.П. Особисті адютанти й секретарі П. Скоропадського (до історії функціонування Головної квартири гетьмана України). / Гай-Нижник П.П. // Український історичний журнал. – 2010. – № 6. – с. 106-126.
3. Гурба В.Г. Дубовичі : іст.-краєзн. нарис / Гурба В., Карабут Ф., Сердюк М. ; заг. ред. М. Сердюк]. – К. : Бізнесполіграф, 2012. – 279 с. : фотогр. + 4 с. дод.
4. Державний архів Чернігівської області – ДАЧО Ф.679. о. 3 спр.388, 2 арк. 54–54 об.
5. Державний архів Чернігівської області – ДАЧО Ф.679. о. 3 спр.388, 2 арк. 53–53 об.

³Сердюк М.І. Голова правління Московського регіонального відділення спілки геологів Росії, д.т.н., професор акад. РАН.

6. Модзалевський В. Л. Малоросійський родословник / В.Л. Модзалевський – Т. 2 Е-К Предисл. авт. — К.: Изд. авт. Тип. Т-ва Г.Л. Фронцкевича и Ко, — 1910.

7. Павлович П.А. Дубовичи. Имение Варвары Васильевны Кочубей, Глуховского уезда, Черниговской губернии. / П.А. Павлович. — К.: тип. Кульженко. — 1903. — 145 с.

8. Рішення Про створення комунального закладу Дубовицької сільської ради «Історико-культурний музейний комплекс «Кочубеївський»» від 08.12.2012. : прийняте на XIX сесії Сільської ради VI скликання. Дубовицька сільська рада, Кролевецького р-ну. Сумської обл.

9. Центральний Державний Історичний Архів України, Ф. 707, оп. 20, спр. 19. Циркуляр 1854 г. — 68 арк.

10. Черниговские Епархиальные Известия — Чернигов. — 1861р. — № 7, — С.335-341, 363-366.

11. Черниговские Епархиальные Известия — Чернигов, — 1863 р. — № 6. — С. 53.

12. Kotchoubey. [Електронний ресурс]—Режим доступа: <http://kotchoubey.com/>

13. Дубовичі. Матеріалі з Вікіпедії. [Електронний ресурс]—Режим доступа: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%83%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%D1%96>

14. Дубови. Матеріал з Вікіпедії. [Електронний ресурс]—Режим доступа: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%83%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D0%B8>

Малинка А.І.,

*аспірант кафедри соціально-гуманітарних наук Київського університету
туризму, економіки та права*

Україна, м. Київ

Гуманітарні суперечності глобалізації

Потужна тенденція до злиття векторів розвитку окремих країн, регіонів світу, а також різних сфер діяльності людини у взаємозалежну реальність відчутно проявила себе в останні століття другого тисячоліття нашої ери, особливо починаючи з епохи великих географічних відкриттів та європейської промислової революції. Зрештою ця тенденція призвела до феномена глобалізму. І попри всі її незавершені обриси, кожен із мешканців планети не може не відчувати вплив глобальних реалій на власне життя.

Глобалізм — чи є він безперечним благом для людства? Інакше кажучи, чи привносить він лише позитивні наслідки для землян, чи постає черговою, але набагато потужнішою загрозою для їх існування. Чи не найпершим звернув увагу на цю дилему — і це в часи ейфорії від потенційних перспектив утілення принципів доктрини глобалізму — Папа Іоанн Павло II (понтифік римо-католицької церкви із жовтня 1978 р.).

Іоанн-Павло II завжди був добре відомий своєю увагою до гуманітарних та соціальних проблем усіх людей, незалежно від їхньої конфесійної орієнтації. Водночас, торкаючись феномена глобалізації, у посланні до вірних католицької церкви Латинської Америки (січень 1999 р.) Іоанн — Павло II, відзначаючи позитивні сторони глобалізації, що дозволяє